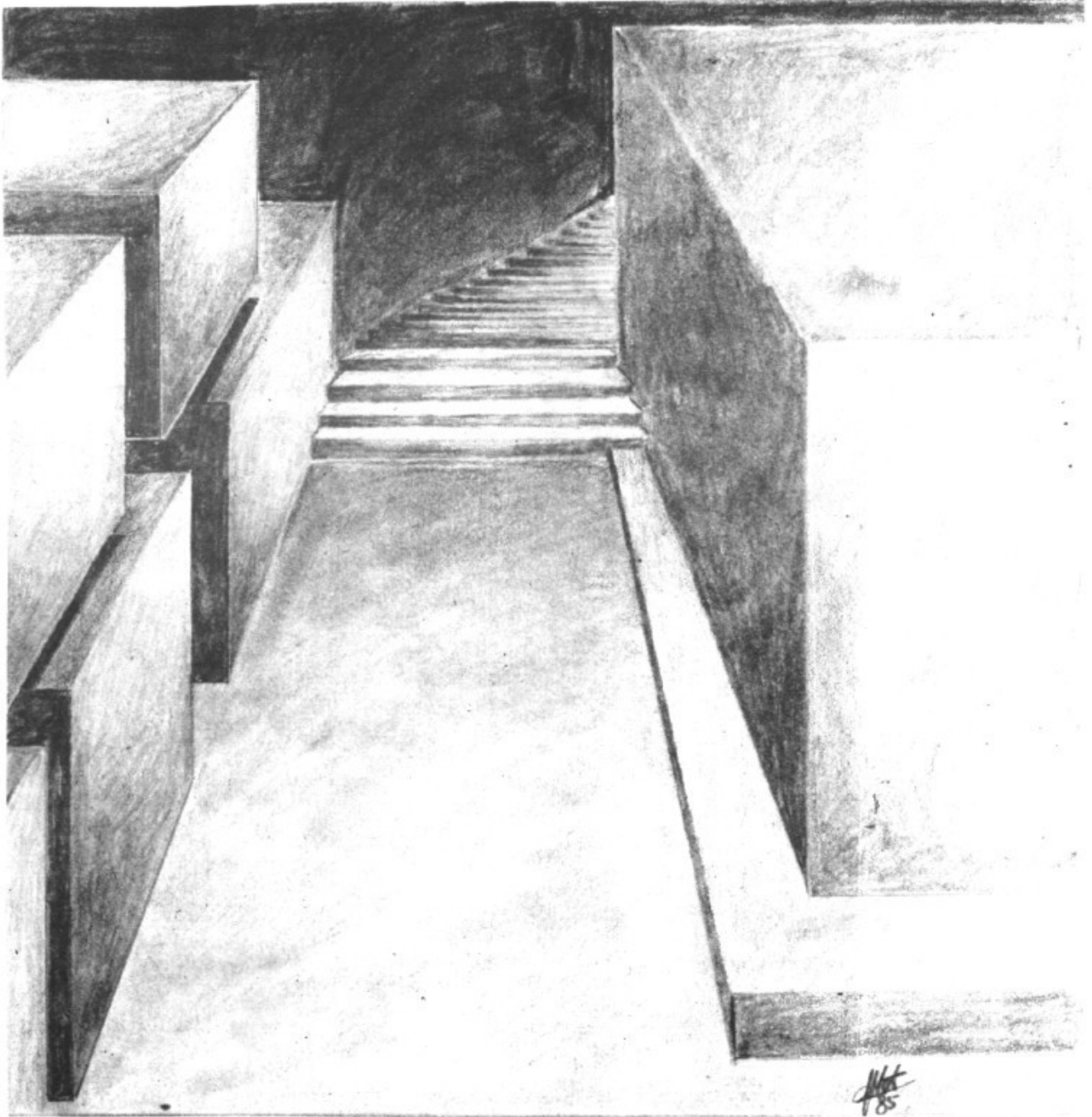

Informatiu Cultural de Marratxi

DIRTUTUULA

Setembre del 1985, N° 42

1985

E S P E C I A L C A R R E R S

MOTS AVENGUTS

Jesús va morir al Calvari
me deien quan era al·lot
i conec un pardalot
que ho és un poc albercoc
ell se banya es nassarrot
just per sortir en es diari.

Saps que te sé, Bielet,
de sa ràdio Balear,
que aquest programa que es fa
que es diu Temps de glosar
trob que tu no el fas molt net
i estant esquena-paret
per caparrut i brutet
no el te podem enroscar.
Tu xerres es català
i dins Mallorca no hi tens dret
i una purga de sanet
per ventura te farà net,
Biel, es budell cular.

COMISSIO DE GLOSADORS DE PORTOL

cada lector...

P Ò R T U L A

un subscriptor.

INVENTARI DE L'ALQUERIA MARRATXI

Aquest article, publicat en l'anterior número de la nostra revista, sortí amb un greu error. La data d'inventari no era 1643 com involuntàriament posàrem, sinó 1463. Els dos segles de difèrença que suposa són de gran importància donades les escasses notícies que tenim d'aquella època. Demanam disculpes tant a l'autor com als lectors. Gràcies.

rectificació

Que fa el Consell Insular en Agricultura

El Consell Insular de Mallorca té un programa d'adquisició de finques destinades a la protecció de la natura, a l'ús públic i a l'experimentació agrícola.

Ha elaborat un pla de rejuveniment de les plantacions de garrovers. Impulsa les fires agrícoles i ramaderes com a vehicle de potenciació del nostre camp. Per tal de millorar la cabanya du a terme una campanya de vacunació contra la brucel·losi i la tuberculosi i una altra de millora genètica.

Altres actuacions destacades són:

—Campanya d'adequació de molins de vent per a extracció d'aigua.

—Foment de la construcció de sitges per emmagatzemar pinsos.

—Instal·lació d'hivernacles a les escoles.

—Distribució de carpes per repoblar safareigs.

Consell Insular
de Mallorca

cl. Palau Reial, 1

editorial**UN PROGRAMA QUE CAU DE LES MANS**

Ens referim, concretament, al de las "Fiestas populares Sa Cabaneta-85".

L'any passat advertíem que el patronatge al qual s'acullien era incongruent i constituïa una manca de respecte envers els altres nuclis municipals. Això podia ser excusable, com a primer any, per la manca d'informació, per la frissor amb què s'havien duit a terme o per la ignorància de la comissió festiva.

Enguany ja és molt pitjor: no només reincideixen en els mateixos errors sinó que, ademés, no amilloren res en absolut. Per no canviar no canvien ni la presentació, carregada de faltes, tant de fons com de forma, i farcida d'una interpretació històrica realment desbaratada.

Des d'aquí denunciem un intent de robatori d'una advocació que pertany a tot el municipi, juntament amb una presa de pèl envers el que suposa una veritable festa popular -nascuda de l'arrel del poble-, així com l'insult constant a la nostra llengua a base d'errar en les seves mínimes regles.

Mantenim que està bé que Sa Cabaneta tenguí unes festes a les quals hi poguem anar tots, però és necessari que estiguin fetes amb seny i no amb els peus com fins ara.

La Redacció**la portada d'aquest mes**

Qui més qui manco ja coneix l'obra de Miquel Mut i Sureda servint de portada a la majoria de les revistes de l'any passat. En aquest aspecte no ha de mester presentació.

Artista autodidacte, bohemí per naturalesa, va cercar aquest sistema -que no creu definitiu- per plasmar damunt el paper unes composicions reals amb formes irrealistes. Cansat de la tècnica realista, quasi per comoditat i a manera de joc, va arribar a aquest estil readaptant-lo diverses vegades fins que aconseguí que tengués un sentit determinat. No importa dir que li encanta jugar amb el gris, del qual pretén explorar-ne totes les possibilitats i matisos.

Així és l'obra del nostre Miquel, amic coral i assidu col·laborador. Gràcies per tot.

Per què no
en la
NOSTRA
llengua

?

... i van dos anys seguits. Sense comentaris.

BEN FET !

L'esport, com la llengua, és de tots; és per a tots. És necessari que siguin les entitats oficials les que promoguin el seu ús. Aquest és el cas d'avui.

COMENÇAMENT DEL CURS ESCOLAR.

El proper dia setze, començara un nou curs escolar amb la novetat, que al "Col·legi Costa i Llobera" probablement ja estarà en funcionament l'ampliació de quatre unitats que s'ha duit a terme durant aquest estiu

ELS VEÏNATS DE SA CABANA CONTRA F.E.V.E.

Ara fa nou mesos un alt càrrec de FEVE, s'entrevista amb un representant de l'associació de veïnats del Pont d'Inca, i prometé que en pocs temps quedaria solventat el perill del pas a nivell de l'estació del Pont d'Inca.

Ha passat el temps, i estan a punt de començar un nou curs escolar i les coses continuen igual, amb el conseqüent perill pels vianants, que han de devallar de la voravia per poder creuar a l'altra part.

Aquest és un altre dels motius de queixa que aquests darrers dies hi ha al Pont d'Inca.

ASSALT A LA CAIXA D'ESTALVIS DE PORTOL

El dissabte dia 24 d'Agost a les deu del matí, dues persones assaltaren la Caixa d'Estalvis "Sa Nostra" de Pòrtol. Tancaren els empleats i clients a una habitació, i aconseguiren robar la quantitat de nou-centes mil ptes.

Quan fugiren, cap a Sa Cabaneta, gràcies a la ràpida intervenció de la Policia Municipal, foren detinguts només als cinc minuts d'haver robat a Pòrtol. Puguent-se recobrar la totalitat dels doblers.

PUJADA A LLUC

Tindrà lloc el proper dia 15. Hi haurà un servei d'autobús fins a Inca que sortirà a les tres de la matinada. A les vuit iniciarà el retorn des de Lluc. Organitzat per UM local en la seva tercera edició. Preu: 500 ptes.

QUE PASSA AMB EL POLI-ESPORTIU DE SA CABANA

Els veïnats del Pont d'Inca, estan molt queixosos, amb l'actuació de l'ajuntament vers aquest nucli de població, ja que segons ells, són discriminats.

I una de les proves més eloqüents són les obres del poli-esportiu de Sa Cabana.

Aquest mes de Setembre, farà un any que foren adjudicades, a l'empresa constructora, però ha passat el temps i el poli-esportiu més pareix un solar abandonat ple de mates, que no un lloc on s'ha de construir el poli-esportiu, com es pot veure a la foto, només hi ha una caseta, que tal volta puguem esser els vestidors.

No estaria de més que quan l'ajuntament adjudica unes obres, seguis el desenvolupament de les mateixes, ja que en un any s'ha fet molt poca cosa a l'esmentat poli-esportiu.

ESPORTS

Aquest mes de Setembre començà la competició futbolística més important: La Lliga, i al nostre terme hi ha tres clubs que jugaren a distintes categories, el C.E. Marratxí a I^a Regional, la U.E. Pla de Na Tesa a II Regional i l'Sporting Sant Marçal a III Regional.

Cada mes intentarem oferir els resultats d'aquests equips, així com la seva classificació.

I REGIONAL

El primer que obre el foc és el C.E. Marratxí a aquests són els partits per aquest mes.

Dia	Hora	Camp	Equip
8-9	18	Son Caulelles	At. Rafal
15-9	--	Petra	Petra
22-9	17	Son Caulelles	Aqueria
29-9	--	Son Ferriol	Ferriolenc
6-10	16	Son Caulelles	Juve.

II REGIONAL

La U.E. Pla de Na Tesa comença la lliga una setmana més tard, el dia 15 d'aquest mes i els seus partits són els següents:

Dia	Hora	Camp	Equips
15-9	--	Cala d'Or	Cala d'Or
22-9	11	Ca'n Gaspar	Algaida
29-9	--	S'Arenal	Brasília
6-10	11	Ca'n Gaspar	Cafetín

III REGIONAL

L'Sporting Sant Marçal comença la lliga el dia 6 d'octubre contra el Sta. Eugènia, dins el camp de Son Caulelles, esperen que igual que ha fet el Marratxí i el Pla de Na Tesa, nos facim arribar l'horari dels seus partits, per poder informar als nostres lectors.

Tant el Club del Pla de Na Tesa, com el del Sant Marçal, tenen equips de pedrera, dels quals també intentarem oferir els resultats, però per això necessitam la col·laboració dels Clubs amb el sentit que nos facim arribar els resultats.

La adreça la mateixa de la revista:

PORTULA
Escola Vella s/n
Pòrtol (Marratxí)
A/T. Q.Bala perduda

Q.Bala perduda.

La Lliga per la que lluiten els equips de Marratxí.

Tauló d'anuncis

PREMIS "CIUTAT DE PALMA"

La convocatòria corresponent a l'edició del 1985 contempla les següents modalitats:

- Novel·la (dotat amb 750.000 ptes) (Term:29-XI)
- Poesia (450.000 ptes) (Termini: 29-XI)
- Pintura (750.000 ptes) (Termini: 14-XII)
- Estímul d'activitats artístiques (beca d'estudis, consistent en pagament d'un viatge a París i 150.000 ptès per a allotjament i manteniment) (T: 14-XII)
- Investigació. Premi per a l'àrea de Ciències de la Naturalesa (250.000) i per a l'àrea d'Humanitats i Ciències Socials (250.000 pts) (Termini: 30-XI)

Per a més informació vos podeu dirigir al Negociat de Cultura de l'Ajuntament de Ciutat (C/Almudaina, 7 B)

IV CONCURS

DE GLOSES

(CALONGE, 1985)

B A S E S

- 1.- Els temes seran referents a llocs, pobles, possessions o finques de la ruralia mallorquina.
- 2.- Poden participar-hi tots els glosadors que ho desitgin.
- 3.- L'extensió mínima serà de vuitanta versos escrits en la nostra llengua.
- 4.- Els treballs han de ser originals, no poden haver estat premiats a altres certàmens.
- 5.- Els glosats seran enviats a la Comissió de Festes de Calonge, abans de les 24 hores del dia 18 de setembre.
- 6.- Els treballs es presentaran per duplicat i escrits a màquina.
- 7.- Els glosats seran anònims i presentats amb un lema que es repetirà a un sobre que contengui: nom, llinatges, adreça i telèfon del concursant.
- 8.- El jurat serà nomenat per la Comissió de Festes i el seu veredictes serà inapel·lable.
- 9.- El veredictes del jurat es farà públic en el decurs de les Festes de Sant Miquel, així com també l'entrega dels premis.
- 10.- La participació en aquest concurs presuposa l'acceptació d'aquestes bases.

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

PREMIS

Primer premi (C.I.M.) 10.000 ptes i objecte commemoratiu.
Segon p.(Sa Nostra) 5000 ptes i obj. com.

FORAVILA

S'eixut, s'eixut... és el càncer del nostre camp. el temps no canvia desgraciadament i les terres i pous segueixen eixugant-se sense remei. Arbres que moren, aigos magres i salinoses és un panorama trist i desesperançador. Per empatar com abans, haurà de ploure molt però molt.

S'única esperança, que continuin pujant el preus de les ovelles, gra, ametles i garroves.

AJUDES I SUBVENCIONS.- Amb el fi, d'amillorar les explotacions agrícoles i ajudar a la compra de noves terres la Conselleria d'Agricultura amb fons de l'Administració Central, ha previst uns fons destinats als pagesos que vulguin i presentin sol·licituds per amillorar les seves explotacions o comprar noves terres. L'interès per millores serà el més baix possible, amb una amortització i carència de 10 anys i un màxim de 8 milions. Per compra de terres, els préstecs cobriran el 75% del valor de compra i l'amortització durant 15 anys. A més se donarà una quantitat a fons perdut o sigui de "regal" d'un 25% per dos casos i si són joves agricultors un 10% més. No hi ha límit d'admissió de sol·licituds i es poden presentar a les oficines d'extensió agrària o a la mateixa Conselleria.

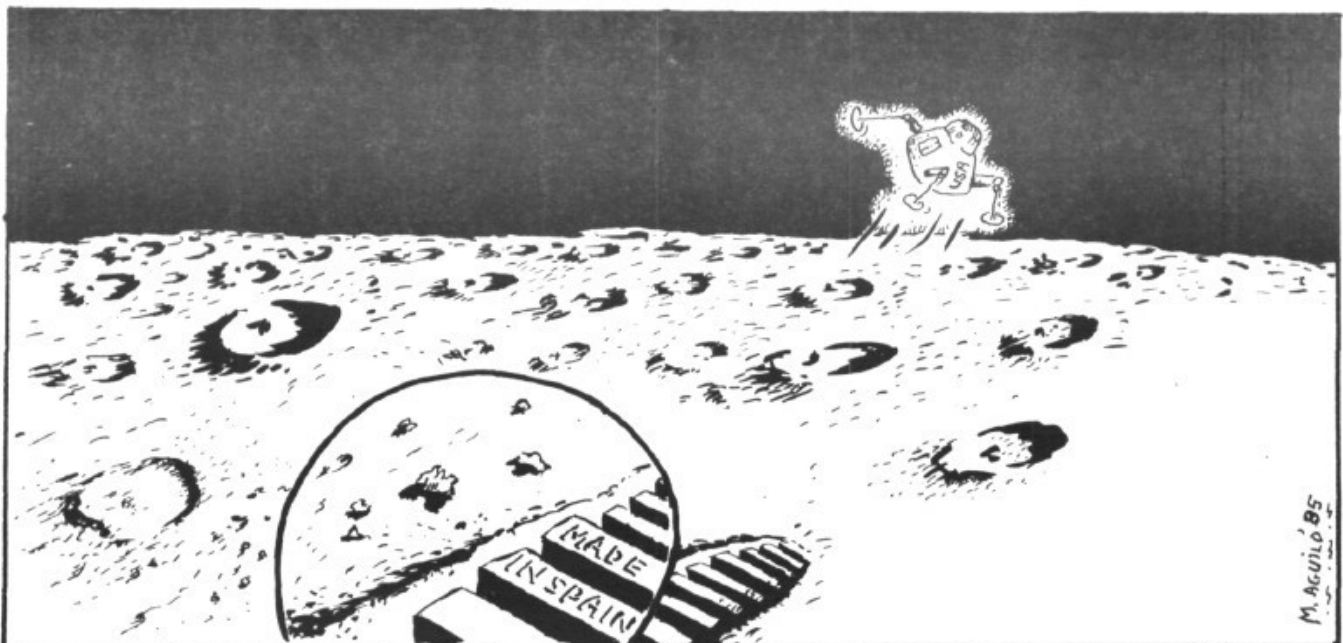
EN SIMARRO DIU.- Que Mallorca solament necessiti 50 hectàrees més de terra dedicada al cultiu d'hortalissa, per cobrir les necessitats dels consumidors il·lencs. Si se passen aquestes dimensions, s'haurà de dedicar a l'exportació. De ses peres, diu que un fort dèficit a més de què ses terres mallorquines, no són propícies al creixement d'aquest fruital degut a què no tenim, "el frio invernal". Lo mateix que passa amb pomes i melicotons. Amb els tarongers, és diferent ja que n'han sembrat molts i sa producció és suficient. Està bé, senyor Conseller, però sabem d'agricultors que fa entre 14 i 10 anys sembren corterades i més corterades de pereres i pomes, essencialment i les han hagut d'arrebassar abans d'arribar la plena producció dels arbres, perquè eren una ruïna per als productors. Els coneixem personalment i ho hem vist directament, així qui és que pot fer cas a les seves paraules, que suposam molt ben intencionades però quan arriben als interlocutors vertaders perden tot el seu sentit.

BRANCA A SA PROCESSIONARIA.- El mes d'agost i màxim principi de setembre són els més adequats per instal·lar trampes sexuals per als mascles de la processionària. Són aquests caixonets que se pengen dels pins i generalment de plàstic i bastant efectius per lluitar contra aquesta plaga. Els interessats poden anar a ses oficines d'extensió agrària o Conselleria d'Agricultura, estan subvencionades en un 50%.

COSTS AGRARIS.- Els denominats "imputs" agraris són una espècie de graduació que té l'Administració per calcular els costos agraris segons el quals funcionen el preus acordats pel Ministeri d'Agricultura i totes les altres entitats de l'Estat, per regular les pujades i preus de tota mena. Des dels fertilitzants o abonaments als preus de referència dels cereals. Una espècie "del coste de la vida" aplicat al camp. Per calcular les despeses de l'agricultor així se fa, un 65% se té en compte el fertilitzant, un 23% el gas-oil, l'electricitat un 11%. L'ú per cent restant és divers. Idò bé, enguany, el Govern Central, veu com es compleixen a la baixa les seves previsions. Ja que algunes pujades han estat retardades i un poquet menys fortes de les previstes, per això aquesta bona marxa.

SA PESTA AFRICANA.- Supòs que haureu vist aquests dies, uns anuncis tractant d'una informació per aconseguir erradicar aquesta malaltia que afecta a la ramaderia porcina de les nostres illes. Ja que si no s'aconsegueix eliminar-la no tindrèm s'oportunitat d'exportar carn de porc al Mercat Comú, perquè ses defenses sanitàries europees, així ho contemplam i són molt rigoroses. Hi ha moltes d'ajudes i consells, però, tenim por de què serviran de poc o millor de res, si no van acompanyades d'una vigilància estricta i unes penes molt grosses, per aquells infractors, que n'hi ha massa per desgràcia entre noltros i que no escolten ningú i menys llegeixen, que recollessin les restes de menjars i altres aliments que hotels i restaurants tiren i una de les fonts d'aquesta malaltia.

XISCO LLINAS.

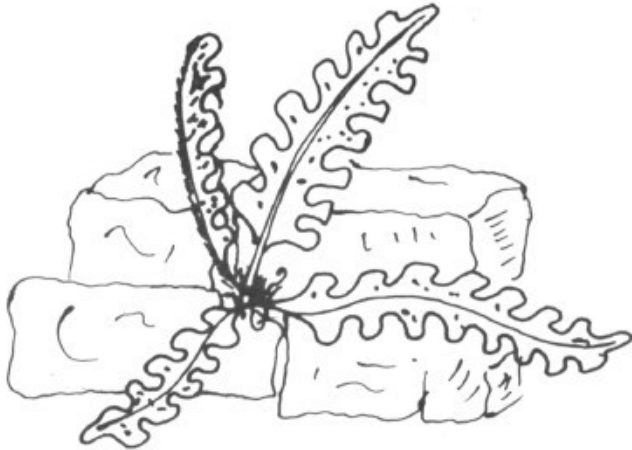

M. AGUILO '85

PLANTES COMUNES A MARRATXI IV.

FALGUERES

Les falgueres viuen normalment a llocs ombrejats i humits. A Marratxí bandes humides no en tenim gaire i no és d'estranyar que aquest grup de vegetals estigui poc representat en el nostre terme, just podem observar 4 espècies dues de les quals no es troben fàcilment.

dauradella

Abans de comentar les nostres falgueres cal fer una petita introducció sobre aquest grup que se troba, dins l'evolució vegetal, a l'inici de les plantes superiors. Al contrari d'altres plantes inferiors o Criptogames coms els líquens, moises, fongs i algues; les falgueres ja tenen tija, arrels i fulles diferenciades però no flors com les plantes superiors o fanerogames, així que la seva dispersió és per espores. En arribar la tardor, a l'envés de les fulles apareixen els esporangis que solen ésser arrodonits. Quan maduren es romp la paret i deixen lliures les espores que germinen a qualsevol lloc, de sol humit, formant una plàntula amb l'aspecte de petites fulles verdes de forma irregular que anomenem prototal·lus. La vida d'aquesta plàntula és més aviat curta de manera que ràpidament a la superfície inferior de les làmines del prototal·lus se formen estructures reproductores diferenciades sexualment que al fecundar donen lloc a la falguera. Hi ha doncs, dues etapes a la vida de les falgueres; la fase de prototal·lus que mos passa pràcticament inadvertida i la fase de planta formadora d'espores.

En el món, les falgueres varen aparèixer fa uns 480 milions d'anys; en el "silúric" i varen assolir gran expansió durant el devònic que és també, per situar-nos una mica, quan varen aparèixer els anfibis; devers 350 milions d'anys enrera. Hauran de passar encara més de 100 milions d'anys per l'aparició de les fanerogames, en el cretàic, època en què es varen extingir els dinosaures.

D'origen equatorial actualment les falgueres estan exteses arreu de tot el món. Abundants sobretot en zones tropicals són escases en el mediterrani; unes 50 espècies només, podent-se trobar a les Balears una trentena de les quals com ja hem dit en tenim 4 en el terme de Marratxí que són; polipodi, dauradella, falzia i selaginella.

La Selaginella (*Selaginella denticulata*) grup de les falgueres típiques i més bé se pot comparar, pel seu aspecte a una molsa ja que és una planta de tija ras-

trera amb petites fulles de dos tipus disposades a ambdues bandes de la tija. Viu pels turons del Puig Blanc i Sa Vileta i entorns de Marratxinet, sempre a llocs ombrejats a on la terra es pot conservar humida. També la podem trobar dins el torrent de Coa negra.

La dauradella botànicament anomenada *Ceterach officinarum*, té frondes en roseta, gruixats, coriàcis i de color verd obscur en el feix mentres l'envés es té dorat i està provist d'escames entre les quals se formen els esporangis. El lloc més fàcil per observar-la és entre les pedres de parets. Molt abundant a la marginal de la carretera de Pòrtol sobre tot quan està orientada cap al Nord.

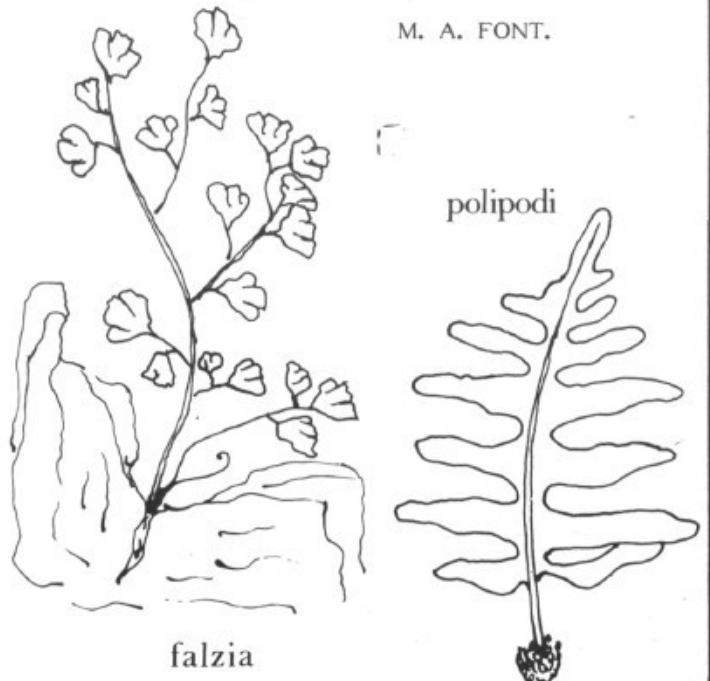
El polipodi *Polypodium australe* de nom científic té una presència reduïda en el nostre terme. Requereix bastant d'humitat i ombra. Just l'hem vist sobre una paret a prop de St. Marçal i a diferents punts de Pòrtol i entorns, sempre damunt parets suficientment velles per a que s'hagi pogut acumular terra. Com a curiositat el rizoma del polipodi té gust dolç i té la propietat d'ésser diurètic i beneficiós per al fetge. El nom de polipodi significa cent peus, nom que li va posar Teofrastod degut a la forma de les seves fulles.

El falzia, *Adiantum capillus-veneris*, té la tija que pareix fil de ferro, és rastrer i té fulles petites en forma de falca color verd pàl·lid i translúcides. Molt es càs a Marratxí essent el millor lloc per cercar-lo els colls de les fonts i pous.

De moment aquestes són les 4 falgueres que coneixem de Marratxí però és ben possible que n'hi hagi alguna més que se resisteix a ésser trobada. Bons llocs per cercar-les són les esclertes de penyals, les fisures de parets i colls de pous. Si qualcú sap de l'existència d'altres falgueres no citades aquí seria bo que enviàs una nota a aquesta revista per a la seva publicació.

I aprofitant aquest comentari també seria interessant que qualsevol dada sobre la nostra flora que sapiguem, ja sigui de distribució, nomenclatura popular, usos que se fan o s'han fet de les nostres plantes, etc. ho comunicàssiu a la revista per ésser publicat. Tot lo dit serveix també per a la fauna.

M. A. FONT.

AQUEST POBLE NOSTRO

Si en qualque cosa escasseja aquest poble nostre és precisament en iniciatives de caire cultural per part dels qui les han de portar a bon terme; em refereixo a les entitats administratives municipals, clar està.

Tot això vé a compte per poder desenvolupar aquest article fent referència a un aconeteixement que hi va haver fa un grapat de mesos al terme de Marratxí. Es va crear, com tots vosaltres sabeu, una coral; integrada per joves i al.lotes dels principals nuclis de població que hi ha a Marratxí que són Sa Cabaneta, Es Pont d'Inca, Es Pla de Na Tesa, i Pòrtol.

Les activitats de la Coral ja les sabeu, assagem cançons de tot tipus, sempre ajustades a la pràctica del cant coral, actuarem a la festa fi de curs del Col.legi "Costa i Llobera", tenim actuacions previstes pel futur, etc. Tot això, molt bé! Com diria el company Biel Massot. Lo que crec jo que de veritat està molt bé és haver conseguit unir, per primera vegada, gent d'aquests nuclis dispersos pel territori municipal. Això ha fet que la gent de Pòrtol conegui més la gent d'Es Pont d'Inca, la de Sa Cabaneta, Es pla de Na Tesa i viceversa.

Aquest esperit d'unió, petit però clar pot resultar per al futur una passa important per arribar a una més sana i bella convivència entre els habitants de Marratxí.

Això és, en principi, el començament d'aquesta unió, és el granet d'arena, com se sol dir, per fer aquest gran caramull que tots volem per a Marratxí.

Lo que ja no està tan clar és la imatge que tenen els polítics en general d'aquesta Coral. Fins i tot cal dir que l'han criticada de diverses maneres.

L'ajut que en un principi es rebia per part del regidor de cultura per al transport dels cantaires al seu desplaçament amb l'autobús ha desaparegut. La possible subvenció que tenim dret de demanar per esser una activitat cultural i pel terme ni existeix, per lo tant això ens fa pensar que per ara i de moment qual-sevol cosa que es vulgui fer a Marratxí d'àmbit cultural s'ha de tenir en compte de no confiar en el suport de l'Ajuntament perquè ni ho entenen, ni ho saben, ni ho volen saber. No n'hi ha més !!!.

ANTONI CANYELLES i OLIVER
Un cantaire de la Coral de Marratxí

PortHOLA! LECTURES PEL ROCAHOUSE

Hem sabut que Port-Hola ha tengut èxit. Sa gent de sa Pòrtula ja se pot retirar i no dir pus collonades de ses seves.

Està ben a la vista que PER TRES NUMEROS l'Ajuntament no és el 69.

Desastre ecològic al Pirineu. En Vicenç Sastre va trepijar una orquídia. Quan ho va saber en Miquel Angel Font, casi quèda calb del susto.

Té una beca i ara beca tot lo dia.

Hem sentit dir que en Rafel Ferrer i na Núria Feliu fan cutxi-cutxi devers Pollença.

Internacional. L'agència Efa ens informa que en Reagan, d'ençà del pòlip, ha quedat trastornat i s'ha fet d'UM.

Idò. Qui no vol pols, que no vagi a s'era.

En Miquel Angel Font du dos dies de mili i ja el volen fer sargent.

La pel.lícula del mes: "El retorno del Jeedi Omar"

Si es rollo s'ha acabat, no vos torqueu amb Port-Hola. Emprau paper de multa, que és més fi.

Don Toni Montilla ha fet un mes de pràctiques de cara a les properes eleccions.

En Boller fotogrà tota sa seva hisenda darrera na Bet de ca'n Preisle.

"Hasienda és de todos". Aquests socios no saben lo que diuen.

Fa massa calor. Esperam una tempesta d'estiu qual-sevol dia d'aquests.

L'aparició del mes: La mare-de-Deu-de-Lluc ha sortit a Tolo Güell i li ha dit: "Tomeuet, fill meu, no importa me duguis tanta gent, però vine a peu, per favor".

Sabem de bona font que un només va a la marxa a Lluc perquè les enfermeres li donin massatges devers Selva.

D'ençà que n'hi van 50.000, enlloc de Tolo Güell li diuen Tolo Guai.

Es número 69 dels marxaires se va embullar i no sabia si anar per amunt o per avall.

Des de fa una temporada la mallorquinitat s'ha convertit en mallorquinitat AP.

Qui tengui picor, que se grati.

A na Xisca Serra li posen falta es dia que no va a Marengo's.

Mos han dit que en Rafel Ferrer treu es canonget de ca na Pepa damunt es Diari de Mallorca per fer punts en es consistori i que va fer mala via de tan aviat que volia beure.

En Felip, com a bon demòcrata, es passeja amb un iot que és de tots. Si don Paco aixecava es cap!

Diuen que una flor no fa estiu; però pot fer alèrgia.

Es mes que ve, més collonades. Llegiu Port-Hola. Adéu.

Més que despolititzar

i

Més que traduir

Sembla que els rètols estiguin tan aferrats a les nostres cantonades, que es fa difícil treure'n algun: i és que llevar un nom es difícil. I tants d'anys...

I quan es parla de canviar-los, sempre surten raons burocràtiques com a excusa del manteniment de la situació actual; que si provocarà molèsties als veïnats que tenen telèfon, que si correus, que si DNI...

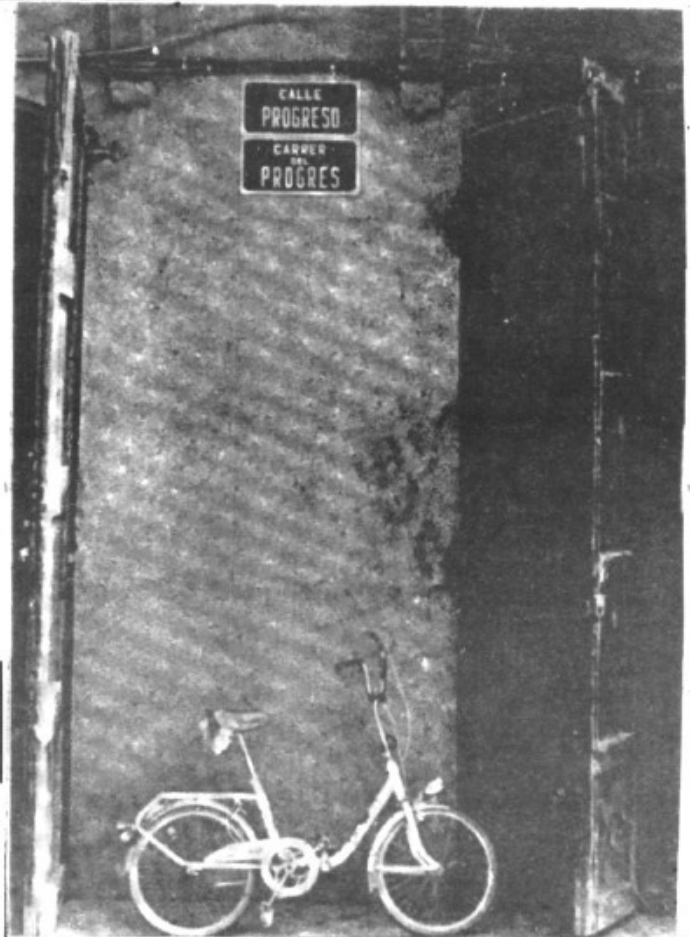
Alguns, amb aquesta mentalitat burocràtica i desfets per la necessària eficàcia que aquesta màquina humana mai ha mostrat, proposen que el canvi, en tot cas, s'ha de fer en el sentit de Correus o com es feu als EE.UU. (cinquena avinguda...). Nosaltres - crec que ningú - s'oposaria a que correus possàs els rètols de districtes enumerats, dissimuladament, al costat dels altres.

Però molt abans que s'ordenàs fer el primer nomenclator (1797), els carrers ja tenien un nom ben clar que el poble espontàniament li havia donat i es transmetia generació rera generació. I pensam que la informàtica no serà la "panacea" que resolgui les qüestions burocràtiques sense convertir-nos a nosaltres també en simples nombres; però, mentres, no cal forçar despersonalitzacions no desitjades.

NECESSITAT D'UNA INVESTIGACIÓ

Els polítics, aquests darrers anys, no han estat menys frívols, que els feixistes a l'hora de canviar els noms dels carrers de les diverses viles de Mallorca. Han interpretat a la seva conveniència la voluntat popular; uns han despolititzat, altres han traduït, alguns altres ambdues coses, ... Però no han despolititzat totalment ni han traduït bé en la majoria dels casos. I les coses mal fetes, prest o tard, s'han de refer.

No n'hi ha prou traduït literalment al català, ni llevant els noms referents a la Guerra Civil. Cal aprofitar per fer una revisió integral i profunda de la toponímia urbana per assolir una nomenclatura que ja mai s'hagi de tornar a canviar.

Aquest tema no és intranscendent. No pot haver-hi decisions immadures, de simples conveniències o acords pseudopolítics, fet molt corrent arreu de l'Estat. Posar noms és massa fàcil així.

Per tot això, cal conservar noms, recuperar-ne d'altres, esborrar els que han desfigurats la geografia urbana, ... Cal, en definitiva, una investigació feta amb seny amb coneixement de causa, amb investigació històrica i amb sentit de futur, com per deixar-ho en simple passatemp d'erudits.

I cal, també, temps. No precipitar-se, que no és feina gratuïta. Exigeix estudi i dedicació.

DELS CRITERIS DEL CANVI

El nom dels nostres carrers és com un llinatge. I sembla que un vulgui canviar-se'l capriciosament, sobretot si té segles d'història. En la mesura que cal conservar i restaurar un monument, per altre part, cal fer amb el nomenclator; cal recuperar els noms tradicionals i populars.

Però popular no significa vulgar. D'aquest, en podríem dir malnom. Tampoc es tracta de retornar a un nomenclator arcaic, sinó assumir el que tendríem ara si sempre s'hagués actuat amb el respecte degut a la nostra llengua, a la nostra història i a la manera de ser de tots nosaltres.

I cal assumir, també, la tradició de dignificar els nostres carrers amb el nom i dates de personatges i fets memorables i honorífics, sense que aquests noms agraviïn o deixin indiferents a una part de la població.

Treure el nom del General Franco per posar-hi

Cap a una nomenclatura popular dels nostres carrers • Cap a una nomenclatura popular dels

el del "Che" pot semblar bé a la població de Marina-lada en aquest moment. Treure el nom de la ciutat de "Málaga" d'un carrer per aficar-n'hi un altre tant o més arbitrari, sense tenir en compte, que aquell està habitat per població immigrant andalussa, com ha passat a Girona, per contentar el nacionalisme convergent, pot ser prèes com a discriminatori per als pobladors.

Els criteris, aquí i ara, han estat ben perfilats i s'han d'ajustar a una base científica-històrica, urbanística i lingüística que pugui ser àrumida a cada una de les poblacions de Marratxí.

Els criteris que han de ser pressos en consideració abans d'iniciar-se la investigació i s'han de graduar, tal i com fam Joan Miralles i G. Bibiloni, poden resumir-se en tres grups:

a) Lingüístics: Dret inalienable de l'ús públic de la nostra llengua.

S'ha de posar en clar si es vol una ortografia normalitzada, l'ús de l'article, partícules diverses...

b) Històric-culturals: Recuperar noms tradicionals, marcar lleis per als personatges, per saber quins s'han de retirar, quins poden mantenir-se i quins nous es poden proposar.

Consideració especial a la nostra història i a la nostra cultura, que no es limita a noms de literats.

Predilecció especial per aquelles persones i institucions del poble que s'han distingit pel seu treball continuat en la vida pública de la pròpia vila o del país en el camp social i/o cultural. Etc.

c) Urbanístics: Ordenació per polígons de noms semblants, respectant sempre els noms tradicionals de lloc, consideració de la població que hi habita, etc.

CLASSIFICACIO LOGICA

Es la primera passa imprescindible per acostar-se a la nomenclatura urbana actual sense perjudicis i classificar els noms pel seu significat. Pot donar-nos una mica de llum la usada a altres indrets, que es ramifica segons les característiques de cada nomenclator:

- 1.-Noms de significació política
 - 1.1 Imposats arrel de la Guerra Civil.
 - 1.2 Idem per l'Ajuntament liberal-weylerista anterior a la República etc.
- 2.-Noms relacionats amb la topografia o estructura urbana.

- 2.1.- Orogràfics.
- 2.2.- D'orientació.
- 2.3.- Edificis públics.
- 2.4.- Activitat pública laboral o d'entreteniment.
- 2.5.- Metereologia, etc.
- 3.-Noms de caire religió.
 - 3.1.- Devoció o lloc sagrat.
 - 3.2.- Sants i papes.
 - 3.3.- Religiosos locals, etc.
- 4.- Noms del món cultural.
- 5.-Noms de benefactors de la vila.
 - 5.1.- De la vida pública (obres públiques, càrrecs..).
 - 5.2.- De la vida cultural, etc.

6.- Noms d'establidors de carrers o habitants singulars.

7.-Noms arbitraris (ordenats segons necessitats).

CLASIFICACIO TEMPORAL

Fins al 1862, els carrers i places de les viles i Ciutat de Mallorca tengueren el nom que el poble espontàniament els havia posat. Els pocs que hi havia retolats, quasi bé tots, estaven escrits en català diuem-ne culte (ara en diem standar). Aquest any, el governador ordenà que tots el carrers fossin retolats i les cases numerades. Es a partir de llavors que comencen a apareixer noms imposats pels diversos ajuntaments i escrits en una llengua aliena. Així doncs, podem establir les següents etapes i fonts documentals:

- a) Fins al 1.862: Les primeres relacions de carrers apareixen als cadastres i a les llistes d'illetes de cases de les diverses localitats.
- b) Fins 1.923: S'ha d'acudir als padrons Municipals i llistes d'empadronaments i anar cotetjant any per any.
- c) De llavors ençà: Hom deu consultar padrons i llibres d'actes, on es relacionen dates, motius, i mèrits dels personatges honorats. Els canvis, nombrosos, solen anar relacionats amb els canvis de règim polític o variacions d'aquest.

PLANOLS D'ORDENACIO I D'ALINEACIONS.

Convé que tots aquest noms trobats es relacionin amb els plànols d'eixample, projectes d'urbanisme, etc. a la fi de tenir una visió ample i al mateix temps concreta i sobre el terreny de tots i cada un dels noms. NOMés cotetjant aquests tres instruments-classificació lògica, evolució temporal i ubicació geogràfica-, podem arribar a una visió de conjunt. La tasca posterior ja és racionalitzar els resultats en funció dels criteris establerts amb anterioritat.

Evidentment que surgiran casos particulars difícils. En aquest no hi és demés la consideració d'aspectes sociològics de la població que hi resideix. Però el determinant serà la voluntat política de l'Ajuntament i els veïnats, a qui convé informar abans de l'aprovació de la reforma global del nomenclator, malgrat després es dugui a la pràctica d'una manera escalonada.

M.T. i D.Q.

Ecas de MARRATXÍ

Seguint els criteris esmentats, a finals de l'any 1983 es presentà a l'Ajuntament de Marratxí un informe provisional sobre els topònims ja clarificats per tal que la Comissió consistorial de normalització lingüística pogués començar a fer feina. Encara que n'hagin parlat diverses vegades fins a l'hora d'ara no hi ha res fet i tot resta per normalitzar. Els topònims que hi estaven inclosos corresponien als noms dels quals sabem exactament l'antiga denominació o bé aquells que, essent moderns, únicament havien de mester una normalització lingüística o/i ortogràfica. Vos n'oferim una mostra perquè vos ne faceu idea.

Nom ACTUAL Nom PROPOSAT

PORTOL

- Calle Falange -- Carrer de sa Roca Llisa
- Calle 18 de Julio -- Carrer de sa Torre
- Calle de Calvo Sotelo -- Carrer de sa Bassa
- Calle C'an Mete -- Carrer de ca'n Meta
- Calle Cane Sante -- Carrer de ca na Santa
- Calle Cataluña -- Carrer de Catalunya
- Calle Luna -- Carrer de sa Lluna
- Calle Pinos -- Carrer des Pins
- Calle San Pedro -- Carrer de Sant Pere
- Calle Trinidad -- Carrer de la Trinitat

SA CABANETA

- Calle General Moscardó -- Carrer de ca'n Ponset
- Calle Isabel Amengual -- Carrer de sa Comuna
- (El canvi de nom d'aquest carrer no pressuposa, en absolut, la desaparició de l'actual titular. El nom que desapareix s'ha de donar a un altre carrer, amb grafia normalitzada)
- Calle Molino -- Carrer des Molí
- Plaza de San Marcial -- Plaça de Sant Marçal

ES PONT D'INCA

- Calle Cabana -- Carrer de Sa Cabana
- Calle Harinera -- Carrer de sa Farinera

SON VERI

- Calle San Antonio -- Carrer de Sant Antoni
- Calle de Ntra Sra de Lluc --C.de la Verge de Lluc
- Calle Jaime Bestard -- Carrer de Jaume Bestard
- Calle Pio XII -- Carrer de Pius XII

CA'S FRARES

- C. de Maria Antonia Salvá - C. de Maria Antònia Salvá
- Calle del Maestro Torrandell - C. d'Antoni Torrandell
- C. del Maestro Calatayud - C. de Bartomeu Calatayud
- Calle de Francisco Salvá -- Carrer de Francesc Salvá

CA'S CAPITA

- Calle Baleares -- Carrer de ses Illes Balears
- Calle Ibiza -- Carrer d'Eivissa

BENESTAR

- Plaza Secretario Bartolomé Riera--Plaça de Bartomeu Riera

ES PONT D'INCA NOU

- Carrer de Sollerich -- Carrer de Sollerich
- Carrer d'Aubarca -- Carrer d'Albarca

Boires Entintades

RAMON
TURMEDA

QUESTIO RACIAL, QUESTIO SOCIAL

S'escandalitzen però no ens diuen tota la veritat, o la dissimulen. Els països occidentals europeus s'escandalitzen ara pel racisme que supura el règim polític de la República Sudafricana, el qual darrerament han criticat i desqualificat sense gaire contemplacions. Si tenim present que el racisme sudafricà blanc, representat per la política de l'apartheid, no és un fet recent sinó que té els seus orígens en el mateix moment de la independència d'aquest país de l'Imperi Britànic, per quin motiu els països europeus occidentals, ara tan escandalitzats, no han fet res per evitar-lo, per criticar-lo, en lloc d'ignorar-lo o de disimular-lo escrupolosament?

Les Nacions UNides fa temps que criticaren el sistema racista del règim sudafricà blanc i aconsellaren un boicot de caràcter econòmic contra aquest país, boicot que tanmateix no s'ha duit a la pràctica fins les seves darreres conseqüències.

Ara els països europeus s'escandalitzen. Potser tot sigui una cortina de fum. No seria la primera vegada. És mal de fer això de refiar-se de les notícies que ens donen les multinacionals de la informació. Si dirigeixen el nostre centre d'interès cap a un lloc geogràfic determinat sempre sol ésser per qualche motiu concret i no per casualitat. El règim racista sudafricà no ha aparegut fa quatre dies, fa anys que està vigent a l'ex-colònia britànica, però fins ara o bé el que pasava per aquella república sudafricana era ignorat o bé no mereixia l'atenció dels mitjans de comunicació.

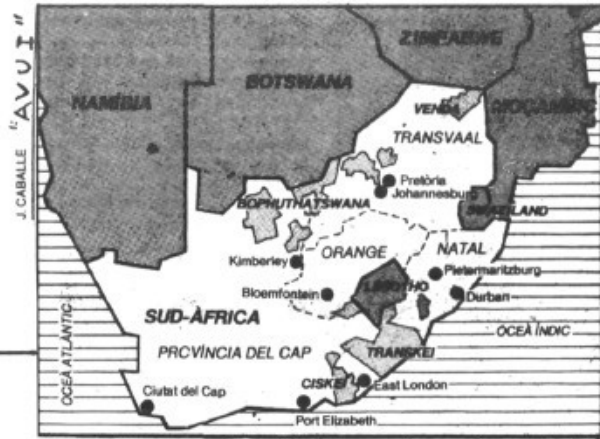
Cert és que el sistema de l'apartheid és totalment inhumà, injust i contrari als més elementals drets de la persona, però no tot el que succeeix a Sudàfrica és producte del color de la pell. En el fons el que hi ha és un problema social, un problema de lluita de classes producte d'una situació tibant entre opressors-blancs i oprimits-no-blancs (majoritàriament negres). I d'això no ens en parlen els mitjans de comunicació. Això es segueix ignorant i s'estimen més oferir-nos la imatge que la lluita a la República Sudafricana és un enfrontament per motius racials, quan en el fons de la qüestió també hi ha una forta motivació econòmica.

La Vida sense Amics...
és nit ennuvolada
sens estrelles.

L'Amic és cirineu
que desfeixuga pès
a la nostra creu.

Xim d'aixa

La inhumana situació de racisme (apartheid) que han mantingut els blancs sudafricans ha servit, especialment, per conservar els seus privilegis de classe front a la majoria negra. El blanc és el propietari de terres, l'industrial, el comerciant, l'obrer especialitzat, el tècnic, l'universitari, mentre que el negre, majoritari esdevé la mà d'obra no qualificada, barata i sense cap dret de caràcter polític.

Ara la majoria negra està radicalitzant-se senzillament perquè ja no pot suportar per més temps l'opressió social a la qual es veu sotmesa per part dels blancs. Els mateixos sudafricans blancs són conscients que el seu repugnant invent (l'apartheid) se'ls fuig de les mans i esperen una solució abans que la República Sudafricana es converteixi en una Cuba o en una Angola.

Els països europeus occidentals, paternalistes ells, ara s'escandalitzen d'un sistema que està vigent de fa molt anys. Entre tots, entre tots els països del bloc occidental, haurà de cercar-se una solució. Una solució que potser no resoldrà els problemes econòmics dels treballadors no-qualificats sudafricans (majoritàriament negres), ni tampoc el sistema d'opressió entre dominadors i dominats, però que rentarà, això sí, la cara del règim de Pretòria, tot cercant una fórmula que tranquil·litzi les consciències. D'això, de tranquil·litzar consciències, en saben molt els països europeus occidentals...

Prest hi haurà un canvi de governats a la República Sudafricana. Seran governats més oberts al diàleg, menys racistes i més disposats a no seguir ignorant la majoria negra del seu país, però tanmateix el blanc seguirà essent blanc, i l'amo d'un país que no és el seu.

El nostre món, sens dubte influenciat pels mitjans de comunicació, tendeix amb excessiva facilitat a simplificar les qüestions socials reduint-les a uns àmbits excessivament simplistes. L'aparició del que passa a Sudàfrica és la d'un enfrontament racial, però el fons de la qüestió (tot i que l'enfrontament racial que han provocat els blancs no es pot ignorar) és un altre.

ALGUNES DADES COMPLEMENTARIES.

La població actual de la República Sud-africana és de 31.300.000 habitants, dels quals 23.000.000 són negres, 4.800.000 blancs, 2.700.000 mestissos i 800.000 asiàtics. Tot i que els no-blancs són majoria no hi tenen cabuda en el Parlament dels blancs. L'origen dels blancs sudafricans és: majoria holandesa (boers o afrikanders), britànics, alemanys i francesos.

El grup hegemònic és el boer. Finalment cal indicar que el sou d'un obrer especialitzat blanc era, l'any 1972, de 3.600 dòlars anuals i el d'un obrer no especialitzat negre era de 220 dòlars. La desproporció dels sous es segueix mantenint aproximadament igual i cal aclarir que, amb les mesures d'apartheid, als negres els resulta molt difícil poder obtenir llocs de treball d'obrer especialitzat, cosa que per als blancs és realment fàcil.

EXCEPTE ELS COSSIERS, QUE SÓN GUERRERS;
EN AGOST,
TOTA MALLORCA EN PEU DE DANSA

I- REBAIXES D'AGOST

(Ocasíó de donar per perdut el terreny on amalgar obsessons, fantasmes, intrigues... subordinant l'estil i sacrificant cànons. Diccionari de la moda.)

No és que el Govern ni les balenes visitin els nostres ports per allò de les vacances, sinó perquè l'illa és una ratera amb temes de seguretat i, sobretot, perquè han descobert que els mitjans de comunicació i--llencs són autèntiques caixes de ressonància: publicitat gratuïta, coreografia canicular.

A Madrid els diaris enmagreixen l'hòstia: calen, si els poses tàmpax. Aquí, qualsevol parida de cagatintes passa amb vaselina-reportatge. Les ràdios moblen els silencis amb músiques i paraules corcades. La TVE no ens mostra el reportatge interromput de Fraga, malgrat la guerra d'AP i les exigències de Cueto. I la més nostra fa concurs de "misses" estentisses. Ah! i TV-3 es berena la publicitat, malgrat sia en castellà i hagi de dir que la programació començarà a SES hores.

L'única imatge que resta són slips ajustats a les platges, planxes de fibra que allisen la mar i carn bofegada de vikings sense banyes, que dansen als moderns akelarres discotequers.

II- BOLERISME

"Es comença per ballar donosament i simbòlicament; sobrevé el ball popular, per fer, de tal expansió, una festa en la qual els sentiments troben justa i adequada en el puntejar de peus i l'arqueig de braços.

Arriba el minué: les parelles es donen reverentment les mans.

Arriba el vals i és la cintura el punt d'enllaç.

I arriba el tango: i tot el cos és poc per a donar satisfacció a instints i passions" (A.Mulet, folklorista)

"Dansa: Divina imprudència" (Sta Teresa)

Foren les classes benestants i religioses que potenciaren el ball de bot a principis de segle: tal volta, per evitar el ball d'aferrat. I prengué fort aquest darrer. Després se'n feu càrrec la "Sección Femenina" del "meneo" i el ball de bot "tipical is" vora el piano de Chopin o a Sant Marçal per als estrangers.

(Ja que no podem canviar el país,
canviem de tema.
Joyce- o Felipe, ja no jo sèt).

carmina burana

Mateixes i copeos, amb arabesques influències, foren l'expressió espontània de la pagesia illenca, en forma de creació i moviment, de les seves inquietuds vitals. Però les acaballes del segle passat foren el començament de la desruralització de Mallorca, si més no, en les formes de vida. I l'inici del bolerisme.

L'homogeneització (bolierisme: danses populars en mans d'empresaris) dels costums ha provocat un moviment regressiu (desnaturalització del ball) i progressiu (divulgació) ensems: el desig consolador que sembla deturar la mort de la tradició.

Acceptar que certes formes de vida s'acaben i amb elles el seu món, no és difícil, ni ho va ser quan s'impulsà l'associacionisme folklòric: es tractava de crear una coreografia cultural. I coreografia significa manca d'autenticitat i representació, acceptar pressions d'un mercat mal informat, com ho és el turístic.

Els turistes foren els nous clients. Les associacions usen ESPECTACULARMENT, EMPRESARIALMENT, ESTEREOTIPADAMENT i per LLUÏMENT quelcom que no era seu sinó del poble. De la rigidesa moral es passà a les frívoles versions. I de les frívoles versions per a sales de festa, a la versió batiada de sensibilitat folk del cantautor.

Els conjunts de música "moderna", les estiuències vetllades d'hotel a la recerca del polvet nòrdic. Les agrupacions bolierístiques han substituït Brios, Salvajes, Comanches... que tot ja està enllaunat. El picapedrer de dia/ contra baix de nit s'ha tornat un banquer diürn/ ballador-de-tarda acompanyat de nadís-fressa-infantil, delit de velles alemanyes nostàlgiques de nacionalismes oblidats.

Homogenització, pasteurització, esterilització... i demés processos han portat a la internacionalització del folklore. I ja tenim aquí l'Ensenyat i la seva escola de Ciutat guanyant els olímpics jocs de l'internacional del folklore.

Que ningú no obli, però, que "les danses de figures han tingut sempre un caràcter representatiu cívica o religiós: talment una eura s'aferra a la paret per sobreviure, s'han hagut de recolzar per subsistir sempre a una institució que els usava per als seus fins i, a la vegada, per expressar-se a través d'ells"(G.Llompert).

Besades del jove governador. Besades del batle Ramon. Abraçades d'Albertí. Maneta de Gilet: és la recerca de la coreografia perduda: bolerisme.

(Continua a la pàgina següent.)

El "nostro"

Tomeu Ensenyat,

director de la Escola

i campió del món de "boleros".

EXCEPTE ELS COSSIERS,
QUE SÓN GUERRERS;
EN AGOST ,
TOTA MALLORCA
EN PEU DE DANSA

(Ve de la pàgina anterior.)

III- BALEARISME

"Des Güell a Lluc a peu: una expressió de Mallorquinitat" (Tolito Güell)

"L'home, abans de sapiens, fou ludens, faber, socius... En tot cas, fou, al mateix temps, DEMENS: un animal dotat de DESRAÓ" (E. Morin)

Assimilisme i homogenització és el final del procés d'internacionalització folklòrica. L'origen, a l'edat mitjana, també fou un assimilisme sota el signe de la religió de tradicions seculars. Avui tot són restes testimonials del bagatge cultural que no s'ha esborrat al llarg de la història, encara que hagin perdut el sentit de l'origen pel qual fou iniciada aquesta manifestació.

Si el ball de bot significà, en el seu moment, participació, els cossiers, dansaires de l'estètica de les formes perfectes són sinònim de festa encara ara a un poble com Montuïri.

A aquest poble s'ha pres la mesura de municipalitzar la dansa i no deixar-los comercialitzar ni pervertir: ens deixen el consol d'acudir tres vegades a l'any al viu museu etnològic, quelcom que no serà mai una rellíquia perquè forma part de la identitat d'aquell poble.

Una no creu que els nostrats polítics es sentin massa interessats a repetir besades i elogis per Sant Bartomeu, perquè els cossiers de Montuïri estan en peu de guerra contra les COREOGRAFIES.

On s'estiraren els cabells per acudir-hi, els polítics, fou a les completes pre-Week-end de l'església electrònica, altrament dit LA CLAVE. En fou una hilarant paròdia del ball de cossiers, tant com histriònica fou la representació pagesa d'una festa de la Sra March, amb tot-Déu vestit de pagès.

Sis cossiers sis (Canyelles, Moll, Albertí, Pons, Orfila i Alemany) protegiren la Dama (un escultor estranger) del dimoni (Nadal Batle) tal com manen els cànons. Un a un xupà càmera com es besa la rellíquia del sant a la festa del poble, de mà del mestre de cerimònies (Balbín).

Ho cantava Nadal Batle: "No tenim millors empresaris que el sol i la platja, ni millors gestors turístics que els mesos de juliol i agost", denunciant la balearització i el balearisme que debatien entre ells els cossiers sense perdre el punt.

I tornam al principi: on són les senyes d'identitat del poble? Qui és qui i què fa?

És la recerca constant d'un control perdut en tots els ordres de la vida mallorquina, precisament per la manca d'intervenció en el procés de producció econòmica de les Illes, que ens dóna la clau de les manifestacions político-culturals d'aquests indrets: coreografies, pures coreografies culturals: vanitat de vanitats. I tots a dansar, que és el que toca.

CARMINA BURANA.--

Pels camins de l'aigua

No fa gaire hem llegit a "Serra d'Or" una referència a l'homenatge que Ghilarza (Poble de Sardenya) ha retut a les figures de Salvador Espriu i Antonio Gramsci. Del primer ja n'hem parlat des d'aquestes mateixes pàgines; el segon encara és massa desconegut.

Gramsci és un dels marxistes més heterodoxos: d'una banda redueix la matèria al seu valor immanent i critica el culte que els seus contemporanis havien arribat a retre-li i, d'una altra, afirma que l'estructura té més importància que la infraestructura: que els condicionaments econòmics són modificats per les ideologies. En aquest sentit dóna a l'intel·lectual una tasca d'alliçonament del poble: cal que el desig de revolució s'integri al "sentit comú", concepte molt important a la seva teoria i íntimament lligat al folklore.

Aquesta darrera afirmació pot connectar-se a un argument molt de moda: els mitjans de comunicació i la seva influència. Un cas concret i actual és l'aparició del disc "We are the world" en pro de l'ajut a Etiòpia. No posam en dubte la bona intenció dels promotors ni negam que potser aportí uns beneficis importants a aquest país. El que passa és que l'acció està inscrita dins un moviment de recuperació de mercats i de mà d'obra barats... perquè un mercat por oprimir-se, però només fins a cert punt.

Però això són qüestions internacionals i no cal anar tan enfora per trobar exemples: des de Pòrtula mateix (Carmina Burana, Biel Vich, el comunicat del PSM sobre les ràdios lliures, etc.) ja s'ha afirmat la importància dels mitjans de comunicació en els esforços per a la normalització lingüística. Més encara: la necessitat que aquest mitjans parlin la nostra llengua. I no oblidem que la llengua és actualment la base del nostre sentit comú, gairebé l'únic que resta del nostre folklore.

Aquest estiu hem tengut dues oportunitats de reflexionar sobre aquest punt: la connexió amb TV-3 i el tristíssim espectacle ofert al col·loqui de "La Clave" dedicat a les Illes.

Així, mentre que per a la nostra normalització hem de recórrer a mitjans de fora Mallorca, el propi President de la CAIB arriba a afirmar (textualment): "Yo no diré jamás que el mallorquín sea catalán" o bé "usted sabe lo bien que me guardo de pronunciar esta palabra". Tot això barrejat amb promeses de fidelitat a l'article tercer de l'Estatut (la coma és sagrada, això sí) i la renovació del Decret de Bilingüisme (ara serà Biel-lingüisme).

En el mateix col·loqui, Nadal Batle afirmava que en els darrers trenta anys ha minvat el nombre de poemes mallorquins, i no és estrany:

"Les barques de Sinera
no surten més,
perquè els camins de l'aigua
són fets malbé". (S. Espriu).

No, definitivament no és cap animalada juntar avui i aquí Espriu i Gramsci.

COLAU DOLS.

Des dels seus inicis, el fet d'anar al cinema té un encant especial. Per desgràcia, la TV juntament amb el video (i més a més el pirates) el fan caure en decadència.

ANAR AL CINEMA

Al principi era curiositat i expectació. Sorprenent era el veure unes imatges en moviment sense cap tipus de so; o pentura acompanyat d'una melodia d'una pianola. Després el so, més tard el color, la tridimensió, el dolby-stéreo i ara, lògicament, els ordinadors bé com un protagonista més (cas de la major obra del cinema "2001 una odisea espacial de Stanley Kubric basada en la no menys genial obra del mateix títol d'Arthur C. Clarke) o bé en la realització de les mateixes (cas més conegut el de "Tron").

L'encant del cinema hi és del principi al final. Fer llargues cues d'hores i més hores per poder entrar. Després esperar que acaba la sessió anterior a un "hall" ple de fum. Veus un senyor devora tu que demana al del bar on és el bany i li responen: "al quint pis, la tretzena porta a l'esquerra". El pobre mira presurosament el rellotge i corrent comença a pujar escales (no hi sol haver ascensor).

A la fi acaba la sessió i surt tota la gent corrent contant-se uns als altres la pel·lícula com si el veïnat no l'hagués vist. I al hall ja no es pot respirar...

Quan ja han sortit tots començam a entrar a tota velocitat i els més menuts aprofiten la pendent com a plataforma de llançament. Vist des de dalt ha de semblar com un formiguer on unes diminutes bolletes avancen en vertical per després fer-ho en horitzontal i fer-se encara més petites quan es seuen.

A la fi t'asseus a la butaca. Però als cinc minuts comences a donar voltes per intentar estar més còmode fins que et dónes compte que allà no hi ha qui hi sigui. S'obrin ja les cortines, mires el rellotge i penses: deu minuts, d'endarreriment, com sempre!

Però la sorpresa és més gran quan veus que allò no és la pel·lícula que volies veure. I el diari no deia res de complements!

Acabat el curtmètratge (insuportable casi sempre) sospires. Però aquí no acaben les sorpreses. Ara la publicitat, i no sol esser molt curta, que diguem.

A la fi la pel·lícula, i un cert moment penses: no

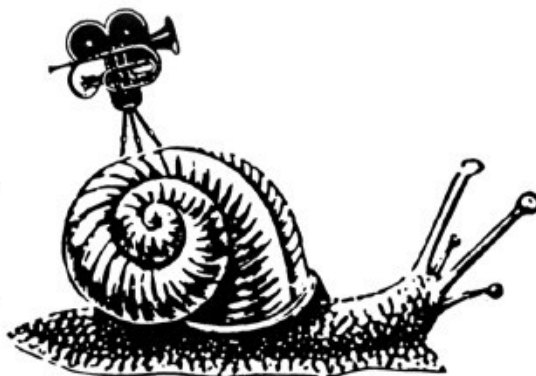
hi ha dret, aquests del costat m'han pres les colzeres i ara no sé on posar els braços. De sobte, sens un copet a la part de darrere de la cadira. L'insuportable aquell que vol fer ioga dins el cinema!

Avançada la pel·lícula (o al principi, no hi ha hores per això) sents: nyi, nyi, nyi BUF! crec crec crec crec GULP! au idò el de davant menjant patates! Passada una estoneta:nyy nyi nyi BUF! nyic nyic nyic GULP!. Ara el veïnat que menja palometes. T'arriba després al nas una olor de sobrassada, formatge... Per acabar: BUF!!triii triii clack! La llauna de coca-cola que quan s'acaba sents un cloclonc, quan la tiren a terra. Quan arriben les set, ai les set en punt: pit-pit, priii, priii, pit-pit-pit-pit-pit-pit-pit (o la marxa nupcial, la novena de Beethoven...) i per si acàs no te n'has donat compte sempre n'hi ha un que crida: Són les set!!! I ja per acabar "l'efecte piano" Quan un del centre d'una fila plena de gent vol sortir i el veus a ell que fa aixecar a la gent perquè, progressivament es vagin seient els de la seva esquerra i aixecant els següents de la dreta amb una simetria i perfecció igual que la del dit del pianista que toca d'una pasada totes les tecles del piano de les greus a les agudes (es clar que donant-hi la volta).

Tot això, encara que molest, té un cert encant. I per sort totes aquestes molèsties no succeeixen quan en el cine es produeix màgia. La màgia que no té ni el video ni la tele, que és la de viure la pel·lícula, el sentir-te protagonista, heroi, el pres, el responsable, el gangster, el dolent, el bo, esser un més de la pel·lícula que et diu, vine amb mi i et faré l'heroi, el bo, el dolent, la princesa...

Aquesta és la màgia del cinema, la que t'afica a la pel·lícula, la que fa que les hores et passin com un vol, la que fa que no pensis en cap altre cosa que passa al món, la que fa que el cinema sigui el cinema, i li doni allò inexplicable que el caracteritza i que el fa inigualable.

GABRIEL ANGEL VICH I MARTORELL

Un Poc de Tot

CAMPANYA: "L'ESPORT TAMBE ES PER A TU"

Aquest "pla balear de l'esport per a tothom" és una iniciativa de la secció corresponent del Govern Balear. Els seus objectius són:

Realitzar una oferta directa i diversificada per a l'ocupació esportiva del temps lliure per a tots els nins en edat escolar.

Proporcionar a tots els ciutadans oportunitats de participació a les activitats esportives de temps lliure.

Coordinar esforços i recursos varis amb un objectiu de pràctiques esportives i diverses.

Per a informació concreta vos podeu dirigir a la Direcció General d'Esports (Secció promoció) Poliesportiu Prnceps d'Espanya (Gremi Tintorers)

GUIA DE PROVES POPULARS (Setembre)

Primer cap de setmana: "Cursa popular festes de Fornalutx. De 4.000 a 5.000 m. Particip: Tothom.

Segon dissabte o diumenge: "Pujada a Lluc a peu-Part Forana"

A mitjan mes: "Semi maraton popular Lloseta" De 2800 a 6000 m. Partic: Tothom.

A mitjan mes: "Carrera 10,000 C.A.P. Sa Pobla" Participants: des de 18 anys.

MALLORCA I EUROPA: IDENTITAT I PROGRES

Aquest és el títol del Seminari d'informació i estudi que el Grup Blanquerna organitza entre el 26 i el 29 de setembre al Monestir de Lluc.

Durant aquests dies hi haurà una sèrie de ponències i taules rodones en les quals professors i intel·lectuals aniran descobrint o enfortint els que són els fonaments d'un pensament actualitzat en sintonia amb la realitat històrica i viva del nostre poble, sempre dins una perspectiva de recobriment de la identitat nacional.

La matrícula i estança dels quatre dies és de 1500 ptes. Per a inscripcions: Obra Cultural Balear o Oficina parroquial de Sta Caterina Thomàs.

Art Naïf a Mallorca.- Repàs a la biografia artística i a l'obra de vint-i-tants artistes mallorquins o arrelats aquí, feta per Rafael Perelló Paradelo i editada pel Consell Insular.

Guia de la Conselleria d'Educació i Cultura.- El Govern Balear intenta, amb aquesta obra, donar a conèixer els recursos institucionals i materials de què disposa la cultura a les nostres illes. El repàs que fa es divideix en: Dependències administratives, Centres culturals propis, Biblioteques, arxius i Conservatori, Instal·lacions esportives i de joventut i Jaciments arqueològics i altres monuments.

D'economia. Primer número d'un informatiu de la Conselleria d'Economia i Hisenda, a través de l'Institut Balear d'Economia que passa revista a l'actualitat econòmica dels diferents sectors illencs. Inusualment, en castellà.

Guia de proves populars. Amb aquest opuscle, que inclou la normativa legal, la Direcció Gral d'Esports de la CAIB ens ofereix el calendari d'aquest tipus de manifestacions.

Palau Reial, I.- El tercer nombre de la revista publicada pel CIM ens arriba amb un contingut, de conjunt, més fluix que els anteriors. Hi podem trobar: "Manacor i la realitat comarcal" de M. Grimalt, "Unes consideracions sobre Manacor" de M.A. Riera, "Ara ja sí, això és Europa" de S. Verd, "Els secrets del contraban a Mallorca" d'A. Manresa, "La ciutat d'arena" d'E. Jordà, "Francesc de B. Moll: Treballs i dies" de J.M. Llompard, i "L'arxiu del Consell Insular. Informació del Consell".

La castanyeta d'anou i altres instruments.- Catàleg de l'exposició d'instruments populars feta a Son Rapinya, presentat per Bel Cerdà i Jaume Lladrés i editat per l'Ajuntament de Ciutat.

notes històriques de l'església de pòrtol

L'ONZE CAPELLA.- Dia dotze de juliol de 1908 vengué a Pòrtol D. Pere Joan Miró i Picó, natural de Porreres. Tenia 25 anys i en feia dos que havia dit missa nova.

Quan feia un poc més d'un any, el 25 de juliol de 1909, ja se despedia del poble.

EL DOTZE CAPELLA.- Dia 8 d'agost de 1909 va fer l'entrada com a Custos de l'església D. Cosme Josep Vidal i Carreras, natural de Santa Margalida. Tenia 65 anys i venia de Santa Caterina.

Banc de l'Ajuntament.- Se va fer a principis de 1910 i s'estrenà en motiu d'una missió.

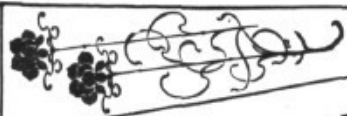
Santa Missió.- Dia 19 de març de 1910 els PP. Missioners se despedeixen del poble de Pòrtol, que havia acudit totes les nits per escoltar l'evangeli. A les 6 del matí se cantà la missa d'àngels. Per la tarda s'havia de fer una processó que no es dugué a terme pel

mal temps. Des de la casa de l'amo en Martí de sa Pleta fins al Molí de davant la Vicaria s'havien sembrat pins per adornar la processó. Els pares que predicaren la processó eren: El P. Payeres, de Binissalem, el P. Mas, de Campos i el P. Serra, natural de Pòrtol.

EL TRETZE CAPELLA.- Dia 2 de març de 1911 se despedí D. Cosme i d'aquí partí a Maria de la Salut. El mateix dia vengué D. Joan Torrandell i Malondra, natural de Muro. Havia estat vicari d'aquell poble.

Primera pedra del Convent de les Monges.- Dia 24 de març de 1912 hom benef la primera pedra del convent de Germanes de la Misericòrdia, religioses de St. Francesc. Regalà el solar (un cortó de terra) el P. Joan Santandreu, de ca'n Flor d'aquest poble, religiós de St. Vicenç de Pau. Va fer la benedicció D. Andreu Pont, ecònom de Marratxí.

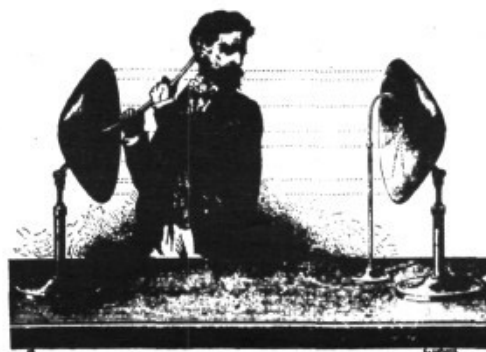
Transcripció i notes:
Cristòfol Tries i Serra.--

A PARTIR DE LA MÚSICA

ANTONI CIREROL

"RAN DE L'AUDITORIUM"

No l'entrevista no es realitzà al costat del teatre. El títol de la conversa- com es veurà- sorgeix a partir de la temàtica. L'Auditorium apareix repetides vegades. La figura de Marc Ferragut- inoblidable- està viva en el record d'Antoni Cirerol.

P.- Per quina Música començam?

R.- Els matins demanen una Música alegre, que et predisposi cap a la feina. Per tant m'agradaria un pasdoble i dins els possibles una d'aquestes sonatilles de Manolo Escobar ens alegren i ens predisposen a treballar.

P.- Té vosté una Música per a cada ocasió?

R.- Sí. Per exemple la Música d'orgue m'agrada molt i consider que el seu moment és el d'abans de sopar. Altres Músiques m'agraden en moments de diversió com "Los Panchos" que alegren un ambient. O "El Trio Calavera" que sempre m'ha agradat molt. O els tangos de Carlos Gardel. En fi, crec que la música ha de tenir el seu moment. La música clàssica requereix més atenció o la sarsuela que m'agrada després de sopar.

P.- Com es pot viure sense Música?

R.- Crec que la música és imprescindible per la persona. Es una harmonia i la vida també és harmonia. Des de lo més petit a lo més gran. Si pensam com estam formats de petites cèl·lules posades en un ordre microscòpic portentós tot és harmonia. I la música ha d'anar en consonància amb això.

P.- Com conceb el silenci?

R.- El silenci absolut crec que no existeix. Tal vegada sia la mort. Fora d'això sempre apareix algun renou perceptible, bé sigui una música. Sempre hi ha alguna cosa que ens sensibilitza.

P.- Li fa por, aquest silenci?

R.- El silenci absolut?

P.- Sí.

R.- No. En aquest món de Déu poques coses em fan por. Però si tenim ulls, orelles, tacte... és imprescindible que els utilitzem. Per tant el sentit de l'orde és circumstància en una persona.

Gaspar Sabater, cap de premsa, escolta al nostre costat. Malgrat la meva convidada a intervenir, només escolta. Arriben de fora renous i les converses dels parlamentaris amb carpeta i cafè, esperant reunions i polèmiques.

P.- Vosté va viure d'aprop la construcció de l'Auditorium. Què ens pot contar?

R.- Moltes coses. I coses inèdites. Jo tenia una gran amistat amb D. Marc Ferragut.

No sé si ho recordareu, però en el Passeig Marítim hi havia unes escales que baixaven des de l'antic Tennis al passeig. Escales inconcluses. Era una obra que havia de fer l'Ajuntament de Ciutat i que quedà a la meitat.

(Sona el telèfon. El Sr. Cirerol amb un gest demana tallar la conversa, parar el magnetòfon. Assumptes d'estat? Aprofit per mirar l'entorn des despatx: la decadència del "Circulo" convertida en lloc de debats polítics)

Parlàvem de les escales. Doncs al costat hi havia un solar de mil dos-cents i pico de metres quadrats en Marc Ferragut em va dir "Toni, he tengut sempre la il·lusió de què Mallorca compti amb una gran sala per escoltar música i tenc un avant-projecte de lo que podria ser un teatre ideal... quant a acústica".

I en efecte, tenia els plans del Liceu de Barcelona,

del teatre de Tel-Aviv, del Bolshoi de Moscú, de l'òpera de Paris, del Metropolitan... i d'altres.

Si mal no record, l'avant-projecte era del'arquitecte D. Joan Cerdà.

Així les coses i amb una entrevista en el meu despatx entre D. Gabriel Roca i D. Marc Ferragut sorgí la primera possibilitat de què pogués néixer l'Auditorium.

Posteriorment la cosa anà avançant i es va contemplar la possibilitat de què a arrel de les delimitacions de la zona de servicis del moll, quedàs un solar apte per aquest fi. Vaig ajudar a en Marc a aconseguir per un costat la concessió d'uns bens de domini públic i per altra els terrenys de l'escala sempre i quan s'acondicionàs lo de s'Ajuntament. Aleshores era tinent de batle en Francesc Vadell.

Anàrem a Madrid en Marc, D. Rafel Villalonga i jo (en Marc em va pagar el viatge) per tramitar un crèdit del Banc de Crèdit a la Construcció. Aconseguírem els primers milions, apart de tota la seva fortuna personal que quedà enterrada en el projecte.

Posteriorment i essent tinent de batle li vaig ajudar també i recentment he intervengut en l'homenatge que se li tributà. De manera que, com veu, he tengut bastant vinculació. Encara podria afegir que com a president d'una empresa d'estructures metàl·liques amb possibilitat de construir les façeres centrals de l'edifici vaig poder fer que aconseguís els nostres servicis quasi "gratis et amore".

P.- Com qualificaria la figura de D. Marc Ferragut?

R.- Com un aventurer. Ell sempre deia que els grans teatres del món estan subvencionats. Noltros amb una població indígena important i amb una població flotant encara més, no podem deixar perdre l'oportunitat de tenir aquest tresor a dins ca nostra i per tant l'hem de potenciar i projectar. No hem d'oblidar que es tracta d'un Conservatori-Auditorium, en el qual hi ha des de dansa fins a escola de música. Es tracta d'un centre d'Art que esta vinculat amb el nostre caràcter com a poble de Cultura antigüíssima que tenim i d'un nivell bastant elevat.

P.- Vosté era conscient de la importància de la construcció?

R.- Sí, des del primer moment.

P.- Què sentí el dia de l'estrene?

R.- Foren uns moments impressionants. Veia que neixia una perla de cara a una visió mundial. I com a membre del Foment o secretari del Port o com a Tinent de Batle o president d'Hisenda...vibrava al davant d'una cosa en la qual jo havia contribuït.

P.- Què seria de Mallorca sense Marc Ferragut?

R.- Lo mateix que seria el Port de Palma sense un Gabriel Roca. Es a dir que, com els catalans, hem tengut la sort de tenir un home per cada moment. D. Gabriel Roca va crear el 1940 el "Dique del Oeste" fent possible el Passeig Marítim. I Marc Ferragut fent el mateix inicià un patrimoni històric/artístic importantíssim i que cada vegada serà més apreciat a mida que passin els anys.

P.- I encara queda gent que mai ha entrat dins l'Auditorium.

R.- Tens raó. Hauríem d'aconseguir portar grans espectacles a preus assequibles amb el fi de que la gent pugui gaudir des de petits de la sensibilitat que els ajudaria a harmonitzar els sentits de l'ànima.

P.- Com, des del seu lloc, pot contribuir a abaratir el preu de la música?

R.- Instant a les Conselleries o a través de les meves converses amb persones implicades de tal manera que la Comunitat Autònoma aportí els fons necessaris.

I també sol·licitar ajudes al Govern Central que tant recapti d'aquestes terres.

P.- Fet Musical a Mallorca.

R.- Tenc aquí el que podria ser l'himne de la Comunitat Balear. Compost pel pare Martorell, músic excepcional, amb lletra de D. Baltasar Coll. L'he trobat molt agradable. Haurien de veure com el poble pot escoltar-lo i es pronuncii. Juntament amb altres que es presentin. Al final agafarem el que calàs més dins el poble.

P.- Un himne no pot improvisar-se.

R.- Tal vegada un dia els hi deixi la cinta. Les notes neixen de les coses nostres; les harmonies recorden un bolero, la jota o el nostre Parado. I la lletra comença dient: "Tots units perquè som un sol poble. Tots units perquè som un sol cor. Fills d'Eivissa i Mallorca, Formentera i Menorca, caminem embrinats sense por. Caminem i cantem amb veu noble, endavant sempre amunt illes d'or". Crec que és així la primera estrofa.

P.- El veig apassionat.

R.- Les coses sensibles m'apassionen. No fa gaire em vaig emocionar a Lluç quan a la Missa del centenari sortiren els balladors i davant de la Mare de Déu ballaren i cantaren.

P.- Canta?

R.- A vegades dins la barca.

P.- Toca algun instrument?

R.- No. De sentit una mica de piano, però he estat més esportista que altre cosa.

P.- Quan treballa escolta Música?

R.- Els vespres pos el meu aparell fluixet mentre escric.

P.- Un concert?

R.- El de Von Karajan el dia d'inaguració de l'Auditorium.

P.- El darrer disc?

R.- Un que m'han dit que és el més sentit del món i un dels Panchos. És molt agradable.

P.- Gràcies.

R.- A voltros.

PERE ESTELRICH i MASSUTI.

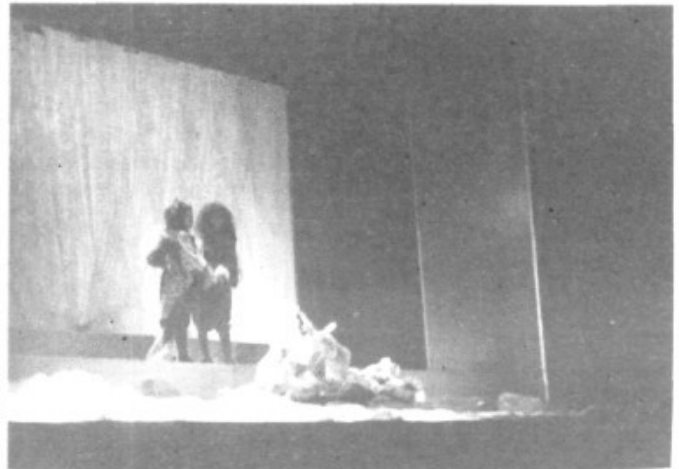
coses de música

SOBRE L'ESTRENE DE "LOS ELEMENTOS"

D'ANTONI LLITERES

Convidat per la revista essent un dels pocs mallorquins presents a Granada fa unes setmanes a l'estrene de l'òpera "Los Elementos" d'Antoni Lliteres i Carrió, explicaré una mica com, des del meu punt de vista, es va portar a terme aquest estrene. Anem a veure:

L'actual director del Festival de Música i Dansa de Granada (festival d'ample prestigi internacional, està englobat dins l'Associació europea de Festivals de Música que creà en el seu temps Igor Markievich) Antonio Martín Moreno és a la vegada un estudiós del Fet Musical espanyol dels segles XVII i XVIII. Ell ha trespolejat els arxius de la Cort així com ha fet possible la recuperació de bona part del Patrimoni artístic, de l'època. Doncs bé, Martín Moreno ha estat el veritable promotor de l'estrene, a partir d'una idea seva, la comissió del Festival encarregà el projecte, sota un patrocini del Ministeri de Cultura, el qual pensa portar l'espectacle per altres racons del territori espanyol. Produït per l'empresa Prelisa (la qual ja s'encarregà de muntatges similars en anys anteriors, com és ara "La Guerra de los Gigantes" de Sebastián Durón, contemporani de Lliteres), "Los Elementos" s'estrenà a Granada sota la direcció escènica d'Emilio Sagi (col·laborador de Lluís Pascual en diverses ocasions) i sota la direcció musical de Pascual Ortega, un director d'orquestra d'un cert renom dins aquest camp de la recuperació musical.

Segons paraules de Sagi, el muntatge vol acostar-se a un espectacle de "varietats" en versió barroca. La Música, diu, així ho demana. I en efecte, tant els vestits del personatges (el elements, l'alba i el temps) com el decorat recorden una mica les comèdies musicals. Així doncs, apart possibles discrepàncies, l'estètica de l'escenògraf s'aconseguí.

Quant a la part musical hem de dir que fou més bé fluixa. I no per culpa d'una mala direcció. Al contrari, Ortega s'entregà amb voluntat decidida a la idea. Però no basta. La qualitat de les veus era molt mediocre. I no en parlem del grup d'instrumentistes: alumnes del Curs Manuel de Falla (paral·lel al Festival).

L'estrene, doncs, s'ha d'entendre com el que és: la recuperació d'una partitura important, una de les primeres òperes en llengua castellana.

Per altra banda seria bo que els contactes iniciats per porta l'obra a Mallorca arribassin bon port. Els mallorquins volem conèixer l'obra dels nostres músics.

PERE ESTELRICH i MASSUTI.

ANY EUROPEU DE LA MÚSICA

UNA IDEA MUSICAL

Una coneguda agència de viatges ha tengut la idea -interessant idea- d'organitzar viatges per a poder assistir als principals festivals que se celebren arreu d'Europa, aprofitant l'avinentsa de l'Any de la Música.

Ens sembla una idea digna de donar-se a conèixer i de fer-ne vots perquè continui en propers anys. L'Associació Europea de Festivals de Música compta amb més de 43 festivals repartits entre 19 països d'Europa, a més d'Israel i del Japó. El seu fi principal és promoure la cultura per tot el món, en col·laboració amb institucions d'objectius similars, i ajudar a les joves promeses perquè es donin a conèixer. Si vos interessa més informació podeu posar-vos en contacte amb aquesta redacció.

Ja sabeu que Sis Som han tret el segon LP: Tres i dos sis.

Basta pegar una ullada per veure que el contingut d'aquest és totalment diferent a l'anterior. Si allà ens presenten tota una sèrie de melodies prou conegudes, encara que algunes siguin versions diferents, aquest el trobam replè de material pràcticament desconegut, tant a nivell de lletra com de música.

Dir si un és millor que l'altre és perdre el temps i la llavor. Són diferents i ja dependrà dels gusts personals de l'oient inclinar-se cap a determinades tonades.

Segueix havent-hi, això sí, una bona feina d'arranjaments amb unes cuidades estructures contrapuntístiques encarregades als diferents instruments de corda que entren.

Ja per acabar, una ullada al contingut: Jo tenc una parra, Bolero de Ciutadella, Jota Balear, Entrant dins Consell, Fandango de Migjorn, Jota de sa Marina, Tonada de s'emblanquinar, Fandango mallorquí, Sa Catalinera, Bolero de sa molinera, Sa mort de na Margalida, Ses boleres, Jota per a onze.

Desitjam la continuïtat de la bona tasca que du a terme aquest grup.

B i e l .--

Dies passats els nostres col·laboradors Antoni Vaquer, Pere Estelrich i Biel Massot han fet un viatge per terres alemanyes resseguint les passes de Joan Sebastià Bach (una espècie de "pelegrinatge bachià", com dirien ells). El fruit d'aquest circuit ha estat una sèrie de material biogràfic i bibliogràfic sobre la vida i l'obra no només del Pare de la Música, sinó també de George F. Haendel. Ens han advertit que si no els manca ni el temps ni l'humor els haurèm d'aguantar una sèrie de cròniques sobre les experiències viscudes i el material arrellegat. Tot sigui a fi de bé.

Agenda Musical

S E T E M B R E

- 3, Dima, 21'30 hores, Son Mas (Andratx). Trio Americans in Paris.
 --22, Auditòrium. Orquestra Saint Martin in the Fields.
 --22'30, Son Vida. Hanssenn Ingeborg, piano.
- 5, Dij, Auditòrium. Ilja Bergh, piano.
- 6, Div, Galilea. Música Nostra.
- 7, Dis, Costitx. Orquestra Ciutat de Palma.
 --18'30, Son Marroig. Ingeborg Hanssenn, piano.
 --19'30, Maria de la Salut. Coral de Felanitx.
 --21'30, FESTIV. DE BUNYOLA. Colegium Musicum
- 8, Diu, El Terreno. Música Nostra.
 -- Son Ferriol. Música Nostra.
- 9, Dill, Costitx. Sis Som.
- 10, Dima, 22'30, Son Vida. Suzann Bradbury, piano.
- 11 al 14, II SEMINARI INTERNAC. DE SARSUELA.
- 12, Dij, 22'30, Auditòrium. II SEM INT SARSUELA. Concert d'homenatge a Pedro Terol.
- 14, Diu, 18, Felanitx. Orquestra Ciutat de Palma.
 --21'30, FEST BUNYOLA. Coral des Pins i Rondalla juvenil de Bunyola.
 --22'30, Teatre Principal, SEM INT SARSUELA. "El Anillo de Hierro" de Miquel Marquès.
 -- Lloret. Sis Som.
- 17, Dima, 22'30, Son Vida. Karl Mansker, Suzann Bradbury: piano a quatre mans.
- 19 a 22, 22'30, Teatre Principal. Ballet.
- 20, Div, Bunyola. Sis Som.
- 21, Dis, 18, Sóller. Orquestra Ciutat de Palma.
 --20'30, Església de La Soledat. Coral Brotet de Romaní; Coral de Felanitx.
 --21'30, FEST BUNYOLA. C. Polif. de Bunyola(?)
 --Bunyola. Música Nostra.
- 21, Sant Marçal. Recital de blues i jazz.
- Lloret. Sis Som.
- 24, Dima, 22'30, Son Vida. Karl Mansker, piano.
- 25 a 29, 22'30, Teatre Principal. Ballet del Mediterrani.
- 26, Dij, 20, Fonoteca pública (C/Ramon Llull). Audició comentada: "La Simfonia Romàntica", per T. Seguí.
- 27, Div, 20, Sant Jeroni. Coral Sant Josep Obrer.
- 28, Dis, 18, Lluçmajor. Orquestra Ciutat de Palma.
 --20, Sant Jeroni. Conferència sobre l'orgue. Dades històriques: Josep Estelrich; dades tècniques: Xavier Carbonell; Recital d'orgue: Tomàs Colom.
- 29, Diu, 18'30, Son Marroig. Barry Sargent, Rumiko Harada, violí i piano.

O C T U B R E

- 1, Dima, 22'30, Son Vida. Barry Sargent, Rumiko Harada, violí i piano.
- 6, Diu, 18'30, Son Marroig. Sargent--Harada, violí i piano.
- 8, Dima, 20, Fonoteca Pública. Audició comentada: "L'europeisme d'Haendel", per Biel Massot i Muntaner.
 --22'30, Son Vida. Barry Sargent, violí.
- 12, Dis, 20'30, Sant Jeroni. Concert orgues històrics de Mallorca.

ORTULA
 INFORMATIU CULTURAL DE MARRATXI

S'Escola Vella--Pòrtol

Número 42, setembre del 1985

Col.laboradors

Miquel Aguiló
 Guillem Bosch
 Xavier Carbonell
 Comissió de glosadors de Pòrtol
 Colau Dols
 Pere Estelrich
 Pau Ferrer
 Miquel A. Font
 Miquel A. Lladó
 Xisco Llinàs
 Miquel Mut
 Antoni Roca
 Ramon Rosselló
 Frederic X. Ruiz
 Magdalena Torelló
 Cristòfol Tries
 Antoni Vaquer
 Gabriel A. Vich

Consell de Redacció

Confecció gràfica:
 Antoni Canyelles i Oliver
 Rafel Ferrer i Sanxo
 Damià Quetglas i Bergas
 Miquel Bosch i Auba
 Biel Massot i Muntaner

Imprès als tallers
 "Apòstol y Civilizador"
 (Petra) DL: PM 529/81

LLOCS DE VENDA D'AQUESTA REVISTA

Papereria Sa Cabaneta

Cafè Nou

Cafè Ca'n Carrió

Bar La Unión

Papereria Conchín

Musical Bodwen · Ciutat